

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vanitas Vanitatum Consideratione Seria Evanescens

Bellegambe, François

Insulis, 1681

Consideratio III. Stulta sapientia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51072](#)

54 CONSIDERATIO III.

te , in quo posui desiderium , & amo-
rem meum. (n) Et cum magno illo Theo-
logo Gregorio Nazianzeno ; Unam hanc
sapientiam scio , quæ in timore Dei
sita est. (o)

(n) *De incendio div. amor. c. 11.* (o) *Orat. 28.*

CONSIDERATIO III.

STVLTIA SAPIENTIA.

I. **S**Apientia hujus mundi , stulti-
tia est apud Deum. (a) Qua-
yerba expendens S. Augustinus ait : Si sa-
pientia hujus mundi , stultitia est apud
Deum ; stultitia mundi hujus quām
longè est à Deo ? (b) Sapientum autem
hujus mundi seu stultorum infinitus est
numerus : (c) Tantus nempe est nu-
merus (exclamat S. Hieronymus) (d) se-
ductorum , & eorum , qui de gregē
Domini rapti sunt , ut supputatione
non queat comprehendendi. *Et Deus ipse*
fluxam illam evanidamque mundi sa-
pientiam (ita eam vocat S. Gregor. Na-

(a) *1. Cor. 3.* (b) *Serm. 139. de Temp.* (c) *Eccle-*
1. (d) *In loc. cit. Ecclc.*

STULTA SAPIENTIA. 55

zianzenus) (e) acriter queritur Prophetæ
sui verbis : Stultus populus meus me non
cognovit : filij insipientes sunt, & ve-
cordes : sapientes sunt, ut faciant ma-
la, benè autem facere nescierunt. (f)
Et iterum. Milvus in cœlo cognovit
tempus suum ; turtur, & hirundo, &
ciconia custodierunt tempus adventus
sui. Populus autem meus non cogno-
vit judicium Domini. Quomodo di-
citis : sapientes sumus, & lex Domi-
ni nobiscum est ? Verè mendacium
operatus est stylus scribarum. Con-
fusi sunt sapientes, perterriti & capti
sunt. Verbum enim Domini proje-
cerunt, & sapientia nulla est in eis.
(g) Quocirca scriptum est : perdam sa-
pientiam sapientium, & prudentiam
prudentium reprobabo. Ubi sapiens ?
ubi scriba ? ubi conqueritor hujus sæ-
culi ? Nonne stultam fecit (ostendit)
Deus sapientiam hujus mundi ? (h)
Verè Gens absque consilio est, & sine
prudentiâ. (i) Vis autem specialius nosse
mundanorum stultitiam ? Audi ex ipsorum
ore stupendam stoliditatem. Dixerunt e-

C iiiij

(e) Orat. in plag. grandin. [f] Ierem. 4. (g) Ie-
rem. 8. (h) 1. Cor. 1. (i) Deuter. 32.

56 CONSIDERATIO III.

nim cogitantes apud se non rectè: Exiguum, & cum tædio est tempus vitæ nostræ,.... Umbræ transitus est tempus nostrum. *Quid inde concludunt sapientes illi?* quo nihil insipientius dī possit. Venite ergo, & fruamur bonis quæ sunt, & utamur creaturæ tanquam in juventute celeriter. Vino pretioso, & unguentis nos impleamus: & non prætereat nos flos temporis. Coronemus nos rosis, antequam marcescant: nullum pratum sit, quod non pertranseat luxuria nostra....

(k) *Quam insignem stultitiam suo calculi* damnat æterna Sapientia: Hæc cogitaverunt, & erraverunt: excœcavit enim illos malitia eorum. Et nescierunt sacramenta Dei, neque mercedem speraverunt justitiæ, nec judicaverunt honorem animarum sanctorum. (l) Sed & ipsimet impij stultam suam ratiocinationem vel ex ipsis inferis agnoscunt, frustraque, quia seriùs, destebunt: Nos insensati.... Erravimus à via veritatis, & quæ sequuntur. (m) Intelligite insipientes, & stulti aliquando sapite. (n) Convertimini de vijs yestrīs malis, &

(k) *Sap.* 2. (l) *Ibid.* (m) *Sap.* 5. (n) *Pſ.* 93:

STULTA SAPIENTIA. 57

de cogitationibus vestris pessimis. (o) Hoc igitur dico, & testificor in Domino, ut jam non ambuletis, sicut & Gentes ambulant in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei, per ignorantiam quæ est in illis, propter cœcitatem cordis ipsorum, qui desperantes, semetipſos tradiderunt impudicitiæ, in operationem immunditiæ omnis, in avaritiam. Vos autem non ita didicistis Christum, si tamen illum audistis, & in ipso edocti estis, sicut est veritas in J e s u. (p) Nolite gloriarri, & mendaces esse adversus veritatem. Non est enim ista sapientia desursum descendens, sed terrena, animalis, diabolica. (q) Quæ autem desursum est sapientia, primùm quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens, plena misericordiâ, & fructibus bonis, non judicâns, sine simulatione. (r) Hanc super salutem & speciem dilige, & propone pro luce habere. Neminem enim diligit Deus, nisi eum, qui cum

Cv

(o) Zachar. 1. (p) Ephes. 4. (q) Iacob. 3. (r) Ibid.

58 CONSIDERATIO III.

Sapientia inhabitat. (f) Quam ut facilius tibi alijsque impetres, Virgini prudenterissimæ, Sedi Sapientiæ, (t) Deipara crebrò supplica, cum castissimis & sapientissimis Alberto Magno, Thoma Aquinate, Bernardino Senensi, & aliis.

II. Sapientia mundi vanitas est, & stultitia reputatur apud Deum: decipit suos amatores, & in fine torquet ovan tes. (a) Quare qui secundum sæculum sapiens est, secundum Deum stultus est. Unde & Propheta, (b) Stultus, inquit, factus est omnis homo à scientiâ. (c) Quo pacto? Quasi vulpes vident vana, & divinant mendacium; (d) observantes vanitates supervacuè. (e) Quocirca merito, ex S. Basilio, Noctuæ persimiles homines ii sunt, qui evanidæ & inanis sapientiæ studio incubuere. Nam ut illius aspectus noctu quidem valet, sole autem illucescente non mediocriter offuscatur & hebescit: sic & istorum hominum mens acutissima quidem ad vanas res prospiciendas esse videtur; hebetissima vero caligineque referta ad

(f) Sap. 7. (t) Litan. Lauret.

(a) Th. à Kemp. Hortulo rosarum c. 3. (b) Ierem. 10. (c) S. Isidor. Hispal. sentent. l. 2. c. 12
[d] Ezech. 13. (e) Ps. 30.

STULTA SAPIENTIA. 59

ipsam lucem veram percipiendam eva-
sit. (f) *Quam sapientium hujus mundi
vanitatem & fatuitatem confirmat S. Remi-
gius: Philosophi, inquit, definierunt
prudentiam esse bona temporalia ap-
petere, & mala temporalia cavere.*
*Quæ prudentia, quia carnalis est, id-
circo generat mortem æternam: quo-
niam dum bona præsentis vitæ omni
aviditate desiderantur, & adversa pro
Christi nomine vitantur, bona æternæ
vitæ pro nihilo habentur.* (g) *Et sa-
pientissimus Augustinus: Animus nullo
modo sanus existimandus est, qui non
temporalibus æterna præponit: neque
in tempore utiliter vivitur, nisi ad com-
parandum meritum, quo in æternita-
te vivatur. Ad illam ergo vitam, quâ
cum Deo & de Deo vivitur, cetera
quæ utiliter & decenter optantur, sine
dubio referenda sunt.* (h) *Atqui sa-
pientum hujus faculi quis animus, quæ vita
ratio, quæ studiorum & negotiorum intentio?*
*Terrena sapiunt: (i) Oculos suos statue-
runt declinare in terram. : (k) Magis
stomachantur, si villam malam habe-*

(f) *Basil. hom. 8. in hexam.* (g) *Remig. in cap.
8. ad Rom.* (h) *August. ad probam. ep. 12 l. 6. 7.*
(i) *Philipp. 3.* (k) *Pf. 16.*

60 CONSIDERATIO III.

ant, quam si vitam. (i) Et hos ostendit Dominus fatuos esse judicandos, qui temporalium bonorum vel copiam sectantes, vel inopiam metuentes, amittunt æterna, quæ nec dari ab hominibus possunt, nec auferri. (m) Luctuenter etiam exponit stultam mundi sapientiam magnus ille Gregorius: (n) Hujus mundi sapientia est, cor machinationibus tegere; sensum verbis velare; quæ falsa sunt, vera ostendere; quæ vera sunt, falsa demonstrare.... Hæc sibi obsequentibus præcipit honorum culmina quærere, adeptâ temporalis gloriæ vanitate gaudere, irrogata ab aliis mala multiplicius reddere; cùm vires suppetunt, nullis resistentibus cedere; cùm virtutis possiblitas deest, quidquid explere per malitiam non valent, hoc in pacificâ bonitate simulare. Enigmam mundi sapientiam! que tamen usu à juvenibus scitur, à pueris pretio discitur: hanc qui sciunt, ceteros despiciendo superbiunt: hanc qui nesciunt, subjecti & timidi in aliis mirantur. Hanc tu, mi Christiane, si didiceris, dedisce

(i) S. August. l. 3. de Civit. c. 1. (m) Idem l. 1. de serm. dom. c. 6. (n) L. 10. mor. c. 16.

STULTA SAPIENTIA. 61

hoc è vestigio ; quoniam sapientia carnis
inimica est Deo : (o) converte te ad sa-
pientiam sanctorum. Sapientia autem jus-
torum est , nil per ostensionem fin-
gere ; sensum verbis aperire ; vera , ut
sunt , diligere ; falsa devitare....., nul-
las injuriis contumelias reddere ; pro-
maledicentibus orare ; paupertatem
quærere ; possessa relinquere ; rapienti
non resistere ; percutienti alteram ma-
xillam præbere. Sed hæc justorum
simplicitas deridetur : quia ab hujus
mundi sapientibus puritatis virtus fa-
tuitas creditur. (p) Itāne verò sapit
mundus ? ut quod Veritas laudat , derideat ;
approbet autem , quod aeterna reprobat Sa-
pientia ? Nempe , ut inquit devotus Isaac ,
(q) sæculi hujus falsa sapientia , &
vera stultitia , non intelligens de qui-
bus loquitur , neque de quibus affir-
mat , sententiam ponit. Beatos dicit
filios , quorum dextera , dextera ini-
quitatis , & os loquens vanitatem ,
propter promptuaria plena , & cetera
quæ sequuntur , quæ ad incertum per-
tinent pacis , & non pacis , & ineptæ

(o) Rom. 8. (p) Gregor. suprā. (q) Apud Pa-
niemberg. hom. caten. 2. S. 3.

62 CONSIDERATIO III.

lætitiæ. Contra quam Sapientia Patris , Dei Filius proprius , dextera Patris , os loquens veritatem , pronuntiat , beatos fore pauperes spiritu , reges regni æterni. Ac si dicat : Erratis , corrigendi estis ; beatitudinem quæritis , sed non est ubi quæritis , & est ubi non quæritis ; curritis , sed extra viam .

III. Attende , quò sapientes hujus mundi sua deducit prudentia. Ubi sunt Principes Gentium , & qui dominantur super bestias , quæ sunt super terram ? qui in avibus cœli ludunt , qui argentum thesaurizant , & aurum , in quo confidunt homines , & non est finis acquisitionis eorum ? qui argentum fabricant , & solliciti sunt ; nec est inventio operum illorum ? exterminati sunt , & ad inferos descendedunt. Vbi filij Agar , qui exquirunt prudentiam , quæ de terra est , viam autem sapientiæ nescierunt ? Interierunt propter suam insipientiam. (a) Evanuerunt in cogitationibus suis , & obscuratum est insipiens cor eorum ; dicentes enim se esse sapientes , stulti

(a) Baruch 3.

STULTA SAPIENTIA. 63

facti sunt. Et sicut non probaverunt Deum habere in notitia: tradidit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea quæ non conveniunt, repletos omni iniquitate, malitiâ, fornicatione, avaritiâ, nequitiâ, &c. (b) *Quamobrem merito minatur Isaias,* (c) *Vx qui sapientes estis in oculis vestris, & coram vobismetipsis prudentes.* *Qui autem illi?* *Mundani utique homines,* qui sibi quidem soli sapere videntur, in oculis autem Dei insipientes sunt. Oculi sapientis in capite ejus, ait *sapiensissimus Ecclesiastes,* (d) *stultus in tenebris ambulat.* *Quæ verba pulchrè expendens s. Basilius:* (e) *Cujusnam, inquit,* oculi non sunt in capite? Atqui hic, in capite, hoc est, ut ea contemplentur, quæ in sublimi sunt. Nam qui non ad bona, quæ in sublimi sunt; sed, quæ in terra, respectat; is utique desigit detrahitve oculos in terram. *Eadem ferè habet Basilii Frater s. Gregor. Nyssenus oratione 2. in illud: Faciamus hominem ad imaginem nostram. Atque ex eodem Nysseno Author Catena;*

(b) Rom. 1. (c) Cap. 5. (d) Eccle. 2. (e) Hom. 9. in Hexam.

64 CONSIDERATIO III.

Quando, ait, speculatrix animæ vis
rebus sensibilibus vacat, à natura si-
tuque suo avulsi luxantur oculi, &
quamdiu per illos aspicit res infimas,
in calcaneos migrant, illaque rerum
sublimium contemplationis fit expers.
Nihil igitur mirum, si stultus in tene-
bris ambulat, (f) & nescit quò va-
dat, (g) qui non in capite oculos habeat,
sed in pedibus, aut potius sub pedibus, ea
dumtaxat quæ in terra aut sub terrâ sunt,
aspiciens, totus illis inhians & inhærens
totus. Stultam illam mundi sapientiam ge-
neroſo contemptu despexit calcavitque Patr-
linus, ex opulentissimo, disertissimo, gra-
tiosissimo, consulari, atque adèò Romano
consule, egentissimus humillimusque sive
Monachum eum spectes, seu Nolæ Episco-
pum. Ejus si perlegeris epistolas, videbis
quām nihil facienda sit mundana sapientia;
quantum in illa cœcitatis, erroris, & pe-
riculi: quantum contrà, ex ejus contemptu,
gaudij ac pacis animi. En aliqua ex iis,
quæ ad Aprum scribit, gratulatus insignem
ejus à foro ac tribunali ad Christum transi-
tum. (h) Sibi habeant litteras suas Ora-
tores, sibi sapientiam suam Philoso-

[f] Eccle. 2. [g] Ioan. 12. [h] Epist. 29.

STULTA SAPIENTIA. 65

phi, sibi divitias suas divites, sibi regna sua Reges: nobis gloria, & possessio, & regnum Christus est,.....; cui consepulti sumus, in quo nunc abscondimur hujus mundi oculis, ut confusione ejusdem, cum ipso reveallemur..... Sine illos interim, Frater dilectissime, fruantur gloria & vita sua, potiantur fructibus suis; quoniam sicut olera herbarum citò decident, & dies eorum sicut umbra prætereunt; quorum spes intra hujus ævi spatia concluditur,..... Per fidem Christi discimus agnoscere veritatem vel in contemptu temporalium, vel in appetitu æternorum bonorum. A quo alieni, quia & Veritas Christus est, in hac necesse est errorum infelicium cœcitatem, ut in fragili soliditatem, & in solido inanitatem putent; vera pro vanis rideant, & pro veris vana minorentur. Hæc cœlesti plenus sapientia Paulinus, qui alibi scribens ad Augustinum (i) (à quo vir summè humilis foveri rogat & corroborari in sacris litteris & spiritualibus studiis) sic de se loquitur. Sapientiam mundi miser hucusque mi-

(i) Epist. 41.

66 CONSIDERATIO III.

ratus sum , & per inutiles litteras reprobata inque prudentiam Deo stultus & mutus fui. Postquam inveteravi inter inimicos meos , & evanui in cogitationibus meis , levavi oculos meos in montes , ad præcepta legis , & gratiæ dona suspiciens , unde mihi auxilium venit à Domino ; qui non secundùm iniquitates retribuens , illuminavit cœcum , soluit compeditum , humiliavit erectum malè , ut erigeret humiliatum piè , Contemnendam mundanæ sapientiæ fatuitatem , egregiè proponebat Nepoti suo Ioannes Picus Mirandulanus Princeps : (k) Sapientia ista mundi stultitia est apud Deum ; & stultitia Christi illa est , quæ sapientiam vincit mundi ; per quam placuit Deo salvos facere credentes : si insanos eos esse non dubitas , qui virtuti detrahunt tuæ , & Christianam vitam , hoc est , sapientiam , insaniam vocant ; cogita , quanta tua esset insania , de insanorum judicio à rectæ vitæ instituto dimoveri.... A quibus si petas , quò tendant ; quò sua studia , opera , curas , referant ; quem denique finem sibi præsti-

(k) Ep. 2.

STULTA SAPIENTIA. 67

tuerint, in cuius adeptione felices futuri sint; aut nihil omnino habebunt quod respondeant, aut pugnantia secum controversaque sibi ipsis verba, velut phanaticorum deliramenta, loquentur.... Fuge, si tua salus tibi est cordi; fuge, quantum potes, eorum consuetudinem.

CONSIDERATIO IV.

SAPIENS STULTITIA.

I. **S**i quis videtur inter vos sapiens esse in hoc saeculo, stultus fiat ut sit sapiens. (a) Recte, si videtur, non si est: neque enim vera est saecularis sapientia, sed solum apparet. Abjiciat igitur istam sapientiam apparentem, ut sit sapiens secundum sapientiam divinam, que est vera sapientia, ut vere pronuntiat Angelicus Thomas (b) explicans istum Apostoli locum, qui et sapientissime subdit: Et hoc etiam observandum est.

(a) 1. Cor. 3. (b) Ibi.